

UDK 811.112.2'243:37.015.3

Prethodno priopćenje

Primljeno 1. 2. 2023.

DOI: 10.38003/zrffs.16.7

Andrea Sjauš

Die Münchener Kindl Kinderkrippen und Kindergarten GmbH

DE-80807 München, Leopoldstraße 236

andrea.sjaus@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4342-0481>

Nikolina Miletić

Sveučilište u Zadru, Odjel za germanistiku

HR-23000 Zadar, Obala kralja Petra Krešimira IV 2

nmiletic2@unizd.hr

<https://orcid.org/0000-0002-2316-6797>

STRAH NA NASTAVI NJEMAČKOGA KAO STRANOGA JEZIKA

Sažetak

Emocije su neizbježan dio svakoga ljudskog iskustva. One su važne za našu psihofizičku dobrobit te utječu na vještine poput percepcije, izražavanja, razlučivanja i razumijevanja. Pri učenju stranoga jezika često se javlja strah od komuniciranja, strah od ispitivanja i negativne evaluacije, što u konačnici može negativno utjecati na akademski uspjeh. Cilj je ovoga istraživanja ispitati prisutnost straha od upotrebe stranoga jezika u studenata te to povezati s korelatom sramežljivosti. U istraživanju su sudjelovala ukupno 104 studenta i studentice koji na Sveučilištu u Zadru slušaju Njemački jezik kao izborni kolegij. Rezultati su pokazali da većina studenata posjeduje srednju razinu straha od upotrebe njemačkoga jezika, a studentice imaju višu razinu straha od upotrebe njemačkoga jezika. T-testom se utvrdilo da postoji statistički značajna razlika u strahu na nastavi njemačkoga jezika u odnosu na spol. Međutim, nije se moglo potvrditi statistički značajnu povezanost straha s boravkom na njemačkome govornom području i prethodnim učenjem njemačkoga jezika. Pearsonov koeficijent korelacije također nije pokazao statistički značajnu povezanost između straha na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika i sramežljivosti.

Ključne riječi: afektivnost, nastava njemačkoga kao stranoga jezika, sramežljivost, strah na nastavi

1. Uvod

U današnje vrijeme učenici imaju priliku komunicirati s ljudima iz cijeloga svijeta, što pomaže razvoju komunikacijske jezične kompetencije u stranome jeziku. Međutim, oni su u tim situacijama zaštićeni anonimnošću. S druge strane, učenici u učionicama nemaju kontrolu nad situacijama u kojima se nalaze. Na nastavi je stranoga jezika potrebna komunikacija te nije moguće predvidjeti u kojemu će trenutku učenik trebati što reći. U redovnoj nastavi njemačkoga jezika postoji mnogo čimbenika koji pozitivno

ili negativno utječu na proces učenja stranoga jezika. Tu spadaju karakteristike nastavnika i njihovih metoda, nastavna atmosfera, ali i karakterne osobine učenika i njihova emocionalna stanja. Na nastavi stranoga jezika dolaze do izražaja i različite osobnosti učenika. Ono što komu predstavlja neugodnost, komu drugom neće izazvati poteškoće. Neki će radije šutjeti na satu stranoga jezika, nego reći ono što znaju. Zabrinuti su zbog osuđivanja drugih učenika ili učitelja, što dovodi i do ustručavanja u govoru. Svi navedeni afektivni čimbenici igraju važnu ulogu u nastavi stranoga jezika, a u ovome će se radu prikazati uloga straha i sramežljivosti u studenata i studentica Sveučilišta u Zadru na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika.

Rad se sastoji od ukupno pet dijelova. Prvi je dio teorijski pregled afektivnih čimbenika u učenju stranih jezika (stavovi, motivacija, atribucije, samopoimanje i strah od jezika). U drugome je dijelu razložena metodologija istraživanja, a u trećemu su dijelu kvantitativno i kvalitativno prikazani rezultati istraživanja. Četvrti dio sadrži raspravu u kojoj su pobliže objašnjeni dobiveni rezultati istraživanja. U završnome se dijelu rada nalazi zaključak u kojemu su opisani doprinosi, nedostaci i ograničenja istraživanja.

2. Afektivni čimbenici u učenju stranih jezika

Afektivni se čimbenici odnose na emocije prilikom učenja stranoga jezika. Dok učenik percipira jezik, pohranjuje ga, obrađuje i nadograđuje postojeće znanje, a to utječe na njegovo stanje uma. Prema Riemer i Wild (2018: 10), afektivni su čimbenici višedimenzionalni i ukorijenjeni, promjenjivi te ih nije lako uočiti. Nardi (2006:15) afektivne čimbenike dijeli prema: (1) *tipu preduvjeta za učenje*, odnose se na stavove i motivaciju učenika i (2) *trajanju njihove učinkovitosti*, odnosi se na emocionalna stanja koja mogu biti dugotrajna i kratkotrajna. Emocionalna su stanja dugotrajna ako se ne pojavljuju iznenada, već su prisutna neko vrijeme (npr. poseban strah od upotrebe stranoga jezika). Kratkotrajna emocionalna stanja javljaju se u procesu učenja jezika i uzrokovana su zabavom ili dosadom tijekom učenja. Stavovi prema nastavniku ili nastavi također mogu izazvati različite emocije.

Afektivna se stanja najčešće dijele na raspoloženja i emocije. Raspoloženja su afektivna stanja koja rastu, opadaju i variraju tijekom dana, ali traju dulje od većine emocija. Emocije su akutne i kratke psihološke promjene raspoloženja koje se javljaju kao odgovor na važnu situaciju. Zbog emocija je osoba prisiljena odrediti prioritete i razmišljati o životnim situacijama. Raspoloženja mogu trajati satima ili danima i nisu toliko postojana kao afektivne osobine ličnosti (usp. Rosenberg 1998: 248).

Prema Watsonu i suradnicima (1988: 347), istraživanja pokazuju da postoje dva opća čimbenika raspoloženja: pozitivna i negativna afektivnost. To nisu dvije suprotstavljene dimenzije, nego su dvije sasvim različite i ortogonalne dimenzije. Pozitivan je afekt dimenzija koja odražava ugodan odnos s okolinom. Visoka se razina pozitivne afektivnosti javlja u vezi s čovjekovim entuzijazmom, optimalnom razinom energije, zanimanjem i radošću te odlučnošću (usp. Eschenbeck 2009: 89). Nasuprot tomu, negativan se afekt opisuje kao opći čimbenik subjektivne nevolje u kojemu se javlja širok spektar negativnih emocija. Te su emocije strah, depresija, usamljenost i tuga. Zbog negativne se afektivnosti doživljavaju negativne emocije koje imaju velik utjecaj ne samo na sliku o sebi nego i na pogled na svijet (usp.

Watson i sur. 1988: 347). Tellegen (1985: 688) ističe da te dvije dimenzije ovise i o individualnim razlikama. Pozitivan afekt povezan je s ekstrovertiranom osobnošću, a negativan afekt nalazi se u stanjima poput neuroticizma i anksioznosti. Dankić (2005: 97) upućuje na povezanost ekstrovertiranosti i doživljaja pozitivnih emocija. Ekstrovertirane osobe doživljavaju pozitivne emocije vezane za sudjelovanje u aktivnostima koje dovode do neke nagrade.

U nastavku su detaljnije objašnjeni afektivni čimbenici koji utječu na podučavanje stranih jezika: stavovi, motivacija, atribucije, samopoimanje i strah od govora.

Stavovi se odnose na trajni odnos s ljudima i predmetima s kojima se interagiraju. Prema teoriji učenja jezika stavovi su osnova motivacije za učenje stranoga jezika. Oni su jedna od sociopsiholoških karakteristika, mijenjaju se i ovise o kulturnoj zajednici u kojoj osoba živi. Ljudski sustav ocjenjivanja ima velik utjecaj na stavove. Procjenjuju se vanjski podražaji i u skladu s time nastaje ponašanje kao reakcija na doživljeni podražaj (usp. Nardi 2006: 42). Tri su temeljne komponente stavova: afektivna, bihevioralna i kognitivna (usp. Mihaljević Djigunović 1998: 21 prema Rajecki 1990). Afektivna je komponenta važna za procjenu stava i na temelju nje ljudi prosuđuju je li što dobro ili loše. Bihevioralna se komponenta odnosi na namjeru poduzimanja radnje. Kognitivna komponenta sadrži informacije, konstatacije ili znanja koja pojedinac posjeduje u odnosu na određeni stav (usp. Mihaljević Djigunović 1998: 21). Gardner i Lambert (1972) u svojim su se istraživanjima bavili stavovima i motivacijom kao dijelom afektivnih varijabla. Rezultati istraživanja doveli su do konstruiranja sociopsihološke teorije učenja stranoga jezika. Ta teorija pretpostavlja da osoba koja želi uspješno savladati strani jezik mora usvojiti drukčija ponašanja karakteristična za pripadnike druge kulturno-jezične skupine. Motivaciju za učenje stranoga jezika oblikuju stavovi prema drugim, stranim skupinama ili stavovi prema učenju (usp. Gardner i Lambert 1972: 3; Lewis 1981: 262).

Motivacija je važan aspekt učenja stranoga jezika. To je jedan od afektivnih čimbenika koji ima vrlo velik utjecaj na učenje. Ona je uvijek povezana s korištenjem strategija učenja i uspjehom u učenju stranoga jezika. Motivacija je također važna za postizanje određenoga cilja. Riemer (2010: 171) nudi detaljan pregled svih elemenata koji u sociokulturnome miljeu utječu na motivaciju učenja stranoga jezika. Svaki je učenik izložen društvenim i kontekstualnim čimbenicima koji na njih utječu. To uključuje obitelj, mogućnosti učenja i nastavu. Ti društveni čimbenici zatim utječu na konstrukciju osobnih čimbenika kao što su motivi, stavovi, emocije itd., iz čega se u konačnici razvija i motivacija.

Nadalje, Mihaljević Djigunović (1998: 55) tumači atribucije kao proces kojim pojedinac objašnjava uzrok svojega uspjeha ili neuspjeha. Važno je uzeti u obzir te varijable jer se tijekom procesa učenja javljaju mnoge pogreške. Weiner (1985: 549) je pokušao razjasniti kako pojedinci objašnjavaju događaje i kako ta interpretacija utječe na njihovo promišljanje i ponašanje. Prema teoriji atribucije učenici su jako motivirani osjećajima samozadovoljstva. Stoga je način na koji objašnjavaju svoj uspjeh ili neuspjeh pod snažnim utjecajem njihova samopoštovanja.

Svaki učenik ima vlastiti složeni skup uvjerenja koji utječe na njegov ili njezin proces učenja. Svatko različito tumači svoja iskustva i ima različite ciljeve. Ta uvjerenja daju učenicima osjećaj kontinuiteta i pomažu im razumjeti svoje mjesto u svijetu i odnos

prema njemu. Samopoiimanje je važan afektivni čimbenik u učenju stranoga jezika i slika koju učenik ima o sebi kao učeniku stranoga jezika. Taj se čimbenik odnosi na samopoiimanje. Sadržaj toga čimbenika čine učenikovi odgovori na pitanja tko je on, u što vjeruje, koje su mu prednosti i nedostaci te koje su mu sposobnosti (usp. Mihaljević Djigunović 1998: 57). Prema Merceru (2011: 2), koncept samopoiimanja ne odnosi se samo na uvjerenja o sebi i o svojim sposobnostima nego i na to kako osoba procjenjuje ta uvjerenja.

Posljednji afektivni čimbenik u ovome dijelu strah je od upotrebe jezika. Jezična je anksioznost definirana kao strah u situaciji u kojoj se služimo nematerinskim jezikom kojim osoba često ne vlada vrlo kompetentno. Tako definiran strah od upotrebe jezika zapravo je crta ličnosti i odnosi se na nervoznu reakciju osobe kada govori, sluša, čita ili piše drugim jezikom (usp. Mihaljević Djigunović 1998: 52). Mnogi osjećaju tjeskobu pri učenju stranih jezika i smatraju da je učenje stranih jezika, posebno u učionici, stresno. Takva pojava ima negativan utjecaj na uspjeh. Prema Horwitzu i suradnicima (1986: 127), anksioznost je subjektivan osjećaj napetosti, tjeskobe, nervoze i brige, a uzrokovana je uzrujavanjem autonomnoga živčanog sustava. Prema Young (1991: 427), strah od upotrebe jezika proizašao je iz sljedećih elementa: (1) osobni i međuljudski strah, (2) učenikovi stavovi o učenju jezika, (3) nastavnikovi stavovi o poučavanju jezika, (4) interakcija između učenika i nastavnika, (5) nastavni proces i (6) jezični testovi. Osobni i međuljudski strah najučestaliji su i o njima se u znanstvenoj zajednici najviše raspravlja. Nisko samopouzdanje jedan je od uzroka straha od upotrebe jezika. Drugi je razlog usporedba s drugim učenicima ili s idealiziranom slikom o sebi. Takva kompetitivnost može dovesti do tjeskobe (usp. Young 1991: 427).

2. Istraživanje

Opći je cilj ovoga istraživanja ispitati prisutnost straha od upotrebe stranih jezika u studenata koji slušaju kolegij Njemački jezik na Sveučilištu u Zadru te to povezati s korelatom sramežljivosti. U istraživanju su sudjelovala ukupno 104 studenta i studentice koji na Sveučilištu u Zadru slušaju Njemački jezik kao izborni kolegij.

Instrument se ovoga istraživanja sastoji od triju dijelova. U prvome dijelu studenti trebaju navesti metapodatke koji se odnose na spol, godinu studija, smjerove, prethodno učenje njemačkoga i boravak u zemlji njemačkoga govornog područja. Kako bi se istražio problem straha od upotrebe njemačkoga kao stranoga jezika, primijenjena je *Foreign Language Classroom Anxiety Scale (FLCAS)*¹, odnosno *Ljestvica za mjerenje straha od stranoga jezika u razrednoj situaciji*. Kako bi se to povezalo s čimbenikom osobnosti, također je primijenjena *Shyness Scale* (McCroskey i Richmond 1982), odnosno *Ljestvica sramežljivosti*. FLCAS se odnosi na strah od komuniciranja, strah od testova i strah od negativne ocjene u nastavi stranih jezika. Za ovo su istraživanje 33 izjave posebno prilagođene za njemački kao strani jezik. Ispitanici su zamoljeni da ocijene svoj odgovor na *Likertovoj ljestvici*² brojem od jedan (1) do pet (5).

1 *Foreign Language Classroom Anxiety Scale (FLCAS)* sastavila je Elaine K. Horwitz 1983. godine. Za potrebe ovoga istraživanja upotrijebljen je hrvatski prijevod ljestvice za mjerenje straha od stranog jezika u razrednoj situaciji koji je prevela Mihaljević Djigunović (2002:101).

2 Rezultati *Likertove ljestvice* za pitanja 2, 5, 8, 11, 14, 18, 22 proizašli su kako slijedi: »(1) manje od 76 bodova = nizak strah od stranoga jezika, (2) 76 – 119 bodova = srednji strah od stranoga jezika i (3) više od 119 bodova = visok strah od stranoga jezika« (Mihaljević Djigunović 2002: 164).

Kako bismo povezali skalu za mjerenje straha od upotrebe stranoga jezika s čimbenikom osobnosti, za ovo je istraživanje odabrana *Shyness Scale*, odnosno *Ljestvica sramežljivosti* autora McCroskeya iz 1997. godine (usp. McCroskey 1997). McCroskey i Richmond (1982: 80) definiraju sramežljivost kao sklonost da budemo plašljivi, suzdržani te da manje pričamo. Ta ljestvica mjeri komunikacijsko razumijevanje osobe i uvjerenje o tome koliko osoba govori u odnosu na druge ljude, što može biti povezano sa sramežljivošću. Skala se sastoji od 14 tvrdnja čiji su odgovori upisani na *Likertovoj ljestvici*³ od pet (5) stupnjeva. Objašnjenja Likertovih razina u skladu su s razinama FLCAS-a.

U središtu se ovoga rada nalaze sljedeći ciljevi: (1) utvrditi zastupljenost straha među studentima na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika, (2) istražiti razinu straha u studenata u odnosu na čimbenik sramežljivosti, spol, vrijeme provedeno u zemlji njemačkoga govornog područja te godine učenja stranoga jezika i (3) utvrditi vezu između straha, sramežljivosti, spola, vremena provedena u zemlji njemačkoga govornog područja i vremena učenja stranoga jezika.

3. Rezultati

U anketi su sudjelovala 104 studenta i studentice koji uče Njemački jezik kao izborni kolegij na Sveučilištu u Zadru. Što se tiče spolne strukture ispitanika, 83,65 % ukupnoga broja jesu žene i 16,35 % muškarci. Ispitanici se mogu podijeliti u još dvije skupine. Njemački kao strani jezik uči 60,58 % ispitanika na Odjelu za turizam i komunikologiju, a njih 39,42 % to čini u sklopu Centra za strane jezike. Od toga je 32,69 % ispitanih na prvoj godini, 19,23 % na drugoj i 27,88 % na trećoj godini preddiplomskoga studija. Na prvoj je godini diplomskoga studija 16,35 % ispitanika, a na drugoj godini 3,85 %.

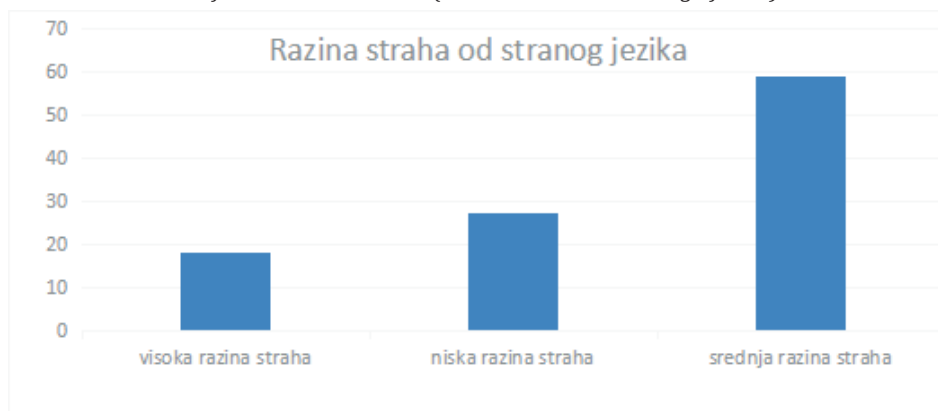
Većina studenata 75 % (78 osoba) učila je njemački jezik (u školi, na tečajevima, na sveučilištu) prije trenutačno upisanoga kolegija Njemački jezik, a 25 % (26 osoba) nije pohađalo tečaj njemačkoga jezika. Nadalje, 5,13 % ispitanih učilo je njemački jezik manje od tri godine. Njemački je od četiri do šest godina učilo 35,09 % ispitanika, 28,02 % od sedam do devet godina, 24,36 % od deset do dvanaest godina te 6,41 % od trinaest do petnaest godina. Što se tiče boravka u zemlji njemačkoga govornog područja, 62,05 % ispitanika nikada nije bilo u zemlji njemačkoga govornog područja, 30,77 % provelo je manje od mjesec dana, 3,85 % ispitanih provelo je od jednoga do šest mjeseci, a 2,88 % više od šest mjeseci.

3.1. Rezultati FLCAS-a i Ljestvice sramežljivosti

Obradom odgovora na FLCAS-u rezultati su pokazali da većina ispitanika (56,73 %) ima srednju razinu straha od upotrebe stranoga jezika. Slijedi niža razina straha od upotrebe stranoga jezika (25,96 %) i na kraju visoka razina straha od upotrebe stranoga jezika (17,31 %).

3 Za izračun bodova potrebno je u prvome koraku zbrojiti bodove za tvrdnje 1, 4, 6, 7, 9, 11, 12. Zatim, u drugome koraku treba zbrojiti i preostale izjave. Rezultat se izračunava prema formuli: »42 + rezultat drugoga koraka - rezultat prvoga koraka. Iz ovoga slijedi objašnjenje rezultata: (1) manje od 32 boda = niska razina sramežljivosti, (2) od 32 do 52 boda = srednja razina sramežljivosti, (3) više od 52 boda = visoka razina sramežljivosti« (Mihaljević Djigunović 2002: 164).

Graf 1. Rezultati FLCAS-a (Razina straha od stranoga jezika)

Osim FLCAS-a, studentima je u istraživanju mjerena i ljestvica sramežljivosti. Iz rezultata je vidljivo da većina učenika (49,04 %), kao i u FLCAS-u, ima prosječnu razinu sramežljivosti. Slijedi visoka razina sramežljivosti (27,88 %), a vrlo malo učenika ima nisku razinu sramežljivosti (23,08 %).

Graf 2. Rezultati Ljestvice sramežljivosti ('Shyness Scale')

Iz tablice 1 vidljivo je da studenti najčešće misle da drugi u grupi bolje govore njemački od njih ($M = 3,75$). Visoku razinu straha od upotrebe stranoga jezika potvrđuje i tvrdnja da se velik broj učenika na nastavi njemačkoga jezika nikada ne osjeća ugodno ($M = 3,62$). Većina ispitanika ne osjeća se ugodno govoriti bez pripreme ($M = 3,57$). Ipak, na FLCAS-u jedna pozitivna izjava ima vrlo visoku vrijednost. To je izjava: *Ne bih imao ništa protiv da moram češće pohađati nastavu njemačkoga jezika* ($M = 3,52$), što znači da učenici prepoznaju važnost nastave njemačkoga jezika i, iako se ne osjećaju sasvim ugodno dok govore njemačkim jezikom, nemaju ništa protiv toga da se u školski program uvede više sati njemačkoga jezika.

Tablica 1. Maksimalne vrijednosti FLCAS-a

Kategorija	M	SD	Min	Max
Često mislim da drugi u grupi govore njemački bolje od mene. (7)	3,75	1,34	1	5
Nikada se ne osjećam ugodno govoreći njemački na satu. (1)	3,62	1,29	1	5
Postanem nervozan kada me profesor ispituje, a nisam spreman. (33)	3,62	1,24	1	5
Paničarim kada trebam govoriti bez prethodne pripreme. (9)	3,57	1,31	1	5
Ne bih imao ništa protiv da moram češće pohađati sate njemačkoga. (5)	3,52	1,22	1	5

Iz tablice 2 vidljivo je da se učenici uglavnom ne boje da će nastavnik ispraviti svaku grešku ($M = 1,40$). To može ovisiti o nastavniku i može značiti da je stvoreno pozitivno ozračje na nastavi. Druga se tvrdnja također odnosi na nastavnikovo ispravljanje pogrešaka iako se većina ispitanika ne ljuti ako ne razumije koje im pogreške nastavnik ispravlja ($M = 1,91$). Treća i četvrta tvrdnja odnose se na ozračje na nastavi, pri čemu studenti ne smatraju da će ih drugi studenti ismijavati ($M = 2,22$) te procjenjuju da se na satu njemačkoga jezika većinom ne osjećaju sputanije i uzbuđenije od ostalih sati ($M = 2,24$). Posljednja izjava: *Što više učim za ispit, to manje znam.* ($M = 2,30$) ne odnosi se na većinu studenata.

Tablica 2. Minimalne vrijednosti FLCAS-a

Kategorija	M	SD	Min	Max
Što više učim za ispit, to manje znam. (21)	2,30	1,34	1	5
Na satima njemačkoga jezika osjećam se sputanije i uzbuđenije nego na drugim satima. (26)	2,24	1,41	1	5
Bojim se da će me drugi učenici ismijavati dok govorim njemački. (31)	2,22	1,35	1	5
Ljuti me kada ne razumijem koje mi je pogreške profesor/ica ispravio/la. (15)	1,91	1,12	1	5
Bojim se da će profesor/ica ispraviti svaku grešku. (19)	1,40	0,81	1	5

Obradom rezultata t-testom za mali nezavisni uzorak utvrđena je statistički značajna razlika u strahu na nastavi njemačkoga jezika u odnosu na spol (tablica 3). Drugim riječima, studentice često misle da drugi govore njemački bolje od njih i sklone su panici kada na nastavi njemačkoga jezika moraju govoriti bez prethodne pripreme. Nadalje, one će radije izbjeći nastavu njemačkoga nego studenti, koji se osjećaju sigurnije. Kada studenti govore na satu njemačkoga, osjećaju se opuštenije i sigurnije te im ne bi smetalo da imaju više sati toga kolegija.

Nije bilo statistički značajnih razlika u varijabli straha na nastavi njemačkoga kao stranog jezika u odnosu na vrijeme provedeno u zemljama njemačkoga govornog

područja i prethodno učenje njemačkoga jezika. To znači da su slične rezultate postigle osobe koje su u zemljama njemačkoga govornog područja boravile kraće ili duže od mjesec dana i koje su učile ili nisu učile njemački prije trenutačno upisanoga kolegija.

Tablica 3. Prikaz rezultata t-testa za male nezavisne uzorke za varijablu strah na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika u odnosu na spol (NM = 50; NŽ = 77); varijable boravak na njemačkome govornom području (ND = 7; NK = 97) i prethodno učenje njemačkoga jezika (NL = 78; NNL = 26)

		<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
STRAH OD NJEMAČKOGA JEZIKA	MUŠKO	2,44	0,94	2,56	102	0,05
	ŽENSKO	3,05	0,89			
STRAH OD NJEMAČKOGA JEZIKA	BORAVAK NJEMAČKO GOVORNO PODRUČJE (>1MJ)	2,58	0,84	1,11	102	0,27
	BORAVAK NJEMAČKO GOVORNO PODRUČJE (<1MJ)	2,98	0,93			
STRAH OD NJEMAČKOGA JEZIKA	PRETHODNO UČENJE NJEMAČKOGA JEZIKA	2,93	0,92	-0,31	102	0,76
	BEZ PRETHODNOGA UČENJA NJEMAČKOGA JEZIKA	3,00	0,96			

3.2. Korelacija između FLCAS-a i Ljestvice sramežljivosti

Kako bi se ispitala veza između straha na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika i sramežljivosti, izračunati su Pearsonovi koeficijenti korelacije za cijeli uzorak (N = 104).

Tablica 4. Prikaz rezultata Pearsonova koeficijenta korelacije između straha na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika i sramežljivosti na cijelome uzorku (N = 104)

	STRAH
SRAM	-0,15

Legenda: STRAH – strah na nastavi njemačkoga jezika; SRAM – sramežljivost

* $p < 0,05$

Rezultati Pearsonova koeficijenta korelacije ne pokazuju statistički značajnu povezanost između straha na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika i sramežljivosti.

4. Rasprava

Rezultati istraživanja pokazuju da 56,73 % ispitanih studenata i studentica ima srednju razinu straha od upotrebe stranoga jezika, 25,96 % ima nižu razinu straha od upotrebe stranoga jezika i 17,31 % ima visoku razinu straha od upotrebe stranoga jezika. Strah od upotrebe stranoga jezika može proizići i iz negativnih stavova prema njemačkome jeziku. Takvo ponašanje onda smanjuje i motivaciju (usp. Nardi 2006: 42). Afektivni čimbenici općenito utječu jedni na druge. Oni koji imaju višu razinu straha od upotrebe stranoga jezika mogli bi prije doživjeti neuspjeh zbog toga ometajućeg čimbenika. Zbog takva će obrasca ponašanja osoba prije izgubiti motivaciju za učenje jezika. Uspjeh u učenju stranih jezika djeluje kao uvjet ili kao nagrada (usp. Mihaljević Djigunović 1998: 25). Tumačenje uspjeha ili neuspjeha također mijenja zadovoljstvo sobom i utječe na motivaciju (usp. Weiner 1985: 549). Oni koji dožive neuspjeh zbog straha od upotrebe stranoga jezika, izgubit će interes za učenje i aktivnosti učenja (usp. Mihaljević Djigunović 1998: 56).

Nerlicki (2007) je istraživao osjećaj straha i njegov mogući utjecaj na učenje stranih jezika u studenata prve godine germanistike magistarskoga i strukovnog studija. U ispitivanim skupinama mogu se primijetiti neke zanimljive tendencije, posebice u pogledu straha od govora. U studenata igraju ulogu okolnosti govornih situacija. Budući da se te situacije za većinu studenata procjenjuju prije svega u kontekstu školskoga okružja, pri ocjenjivanju su važna prethodna iskustva nastave. Spomenuti su faktori poput govora u grupi i pred grupom, interakcije (uključujući ispitivanja) s nastavnicima i stavovi prema pogreškama. Vidljivo je da studenti općenito ne vole izlaziti pred grupu i govoriti. Mnogi plašljivi studenti jako ovise o okružju u kojemu uče, pa njihovi osjećaji straha proizlaze iz toga kako ih drugi procjenjuju (npr. postoji opasnost od ismijavanja). Stoga su usporedbe vlastite osobe s drugima za neke izvor straha.

Mnogi znanstvenici ističu i da su žene bolje od muškaraca kada je riječ o komunikacijskim vještinama te da stoga imaju manji strah od upotrebe stranih jezika (usp. Campbell i Shaw 1994: 228). Međutim, mnoga su istraživanja pokušala dokazati da nema značajnih rodnih razlika (usp. MacIntyre i sur. 2002: 64) ili da žene tijekom nastave stranoga jezika doživljavaju više emocija od muškaraca i stoga su anksioznije (usp. Deweale i sur. 2016: 59; Koul i sur. 2009: 685; Nerlicki 2007: 236). Takva su saznanja potvrđena i u ovome istraživanju jer su rezultati t-testa pokazali da studentice emotivnije reaguju na nastavu njemačkoga jezika, negativnije

ocjenjuju svoje jezične vještine od studenata, ne usuđuju se govoriti njemački jezik bez prethodne pripreme itd.

U ovome se istraživanju krenulo od pretpostavke da određeni prethodni kontakt s njemačkim jezikom (boravak na njemačkome govornom području i prethodno učenje njemačkoga jezika) donosi pozitivne emocije na nastavi njemačkoga jezika te da je zbog toga razina straha manja. Rezultati nisu pokazali da postoji određena statistički značajna povezanost u tim varijablama. Nadalje, u ovome je istraživanju primijenjen Pearsonov koeficijent korelacije kako bi se utvrdila povezanost pitanja sramežljivosti studenata i upotrebe njemačkoga kao stranoga jezika, a rezultati su pokazali da ne postoji povezanost između sramežljivosti studenata i straha od upotrebe stranoga jezika.

Osobine kao što su ekstrovertiranost ili introvertiranost ne mogu se automatski izjednačiti s uspjehom u usmenoj produkciji stranoga jezika iako Fischer (2005) opisuje kako studenti sami navode da imaju poteškoća u tom području zbog svoje sramežljivosti. U njezinu istraživanju o utjecaju motivirajućih i/ili inhibirajućih čimbenika na učenje stranoga jezika, ekstrovertirani karakter korelira s uspješnim rezultatom. Iz toga se da zaključiti kako je samopouzdanje u uskoj vezi s motivacijom. U odraslih učenika postoji jedna dodatna otežavajuća okolnost: manje su spremni nego djeca ili adolescenti suočiti se s osjećajem neuspjeha, jer se boje da će se osramotiti ili čak izgubiti svoj identitet (usp. Quetz 2003: 466).

5. Zaključak

Afektivni čimbenici imaju snažan utjecaj na nastavu stranih jezika. Strah od upotrebe stranoga jezika emocionalno je stanje koje se ne javlja iznenada, već se razvija tijekom dužega razdoblja. Afektivna stanja nisu samo negativna, ona mogu biti i pozitivna. Pozitivna afektivnost odnosi se na odlučnost, motivaciju i entuzijizam. Nasuprot tomu, negativna afektivnost uključuje tjeskobu, depresiju i tugu. U proučavanju stranih jezika znanstvenici se više bave negativnom afektivnošću jer je to ometajući čimbenik pri učenju stranoga jezika. Afektivni čimbenici koji utječu na podučavanje stranih jezika uključuju stavove, motivaciju, atribucije, samopoimanje i strah od govora.

U ovome je radu glavni fokus istraživanja bio strah od upotrebe stranoga jezika. Cilj je bio utvrditi prisutnost straha u studenata Sveučilišta u Zadru na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika, što se može postići korištenjem FLCAS-a. Nadalje, ispitivale su se razlike u stupnju straha u odnosu na spol, boravak na njemačkome govornom području i prethodno učenje njemačkoga jezika. Cilj povezivanja dimenzije sramežljivosti s razinom straha od upotrebe stranoga jezika postignut je *Ljestvicom sramežljivosti*. Rezultati su pokazali da većina studenata ima srednju razinu straha od upotrebe stranoga jezika te da studentice imaju višu razinu straha od upotrebe stranoga jezika. Međutim, nije se mogla potvrditi statistički značajna povezanost straha s boravkom na njemačkome govornom području i prethodnim učenjem njemačkoga jezika.

Na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika mogu se primijeniti razne mjere kako bi se smanjio strah od stranoga jezika. Te se mjere mogu odnositi na odabir nastavnih metoda, kao npr. projektna nastava u kojoj može doći do povećanja motivacije jer

su studenti više uključeni u tu vrstu zadataka te nemaju osjećaj da ih se ocjenjuje. Studenti imaju aktivnu ulogu u nastavnome procesu i preuzimaju odgovornost za uspjeh cijele grupe. Stvaranje poticajnoga okružja za učenje jezika može pomoći u smanjenju straha od pogrešaka. Na greške treba gledati kao na prirodni dio učenja stranoga jezika. Ispravljanje pogrešaka može stvoriti negativnu atmosferu između nastavnika i studenta, osobito kada se ispravljanje pogrešaka obavlja pred drugim studentima. Usto se za smanjenje straha od jezika može koristiti i grafikon straha. Studenti time klasificiraju svoje strahove na nastavi te uviđaju kako svaka vrsta usmene interakcije ne uzrokuje istu razinu straha. Nužno je krenuti od pretpostavke da se stvaranjem pozitivnoga afektivnog okružja strah može uvelike smanjiti. Iz empirijske bi perspektive također bilo zanimljivo istražiti u kojoj bi mjeri svjesno tematiziranje osjećaja straha tijekom nastave moglo pridonijeti njegovu smanjenju. Provedeno istraživanje ima nekoliko nedostataka i ograničenja. Prvo je malen uzorak, a drugo je ograničenje to što je istraživanje uključivalo studente za koje se smatra da su do sada naučili upravljati svojim negativnim emocionalnim stanjima. Ipak, ovaj rad može poslužiti kao temelj za daljnja istraživanja s obzirom na rapidne promjene u društvu koje zahtijevaju stalno propitivanje. Rad će također osvijestiti nastavnike da postoje različiti čimbenici koji utječu na uspjeh učenika, a neki od njih su afektivni čimbenici. Prepoznavanjem razine straha na satu njemačkoga učitelj može promijeniti način rada i stvoriti ugodnije okruženje u učionici za sve učenike omogućujući svima da ostvare svoj potencijal. Čak i školarci mogu imati koristi od osvještavanja problema straha od upotrebe stranoga jezika. To im omogućava da prijeđu s podizanja svijesti na usvajanje strategija učenja koje pomažu u suzbijanju negativnih emocija i njihova negativnoga utjecaja na učenje jezika.

6. Literatura

- Campbell, C. M.; Shaw, V. M. 1994. "Language Anxiety and Gender Differences in Adult Second Language Learners: Exploring the Relationship". U Carol Klee (ur.), *Faces in a Crowd: The Individual Learner in Multisection Courses* (str. 223–251). Boston: Heinle & Heinle Publishers.
- Chishti, K.; Amin, F.; Yousaf, T. 2018. "Relationship between shyness and academic achievement among adolescents in Karachi". *Bahria Journal of Professional Psychology*, 17, 1, 83–98.
- Dankić, K. 2005. "Negativna afektivnost i tjelesni simptomi". *Psihologijske teme*, 14, 2, 95–107.
- Dewaele, J.-M.; MacIntyre, P.; Boudreau, C.; Dewaele, L. 2016. "Do Girls Have All the Fun? Anxiety and Enjoyment in the Foreign Language Classroom". *Theory and Practice of Second Language Acquisition*, 2, 1, 41–63.
- Eschenbeck, H. 2009. "Positive and negative Affektivität". U Jürgen Bengel; Matthias Jerusalem (ur.), *Handbuch der Gesundheitspsychologie und Medizinischen Psychologie* (str. 86–92). Göttingen: Hogrefe Verlag.
- Fischer, S. 2005. "Sprechmotivation und Sprechangst im DaF-Unterricht". *German as a foreign language*, 3, 31–45.
- Gardner, R. C.; Lambert, W. E. 1972. *Attitudes and Motivation in Second-Language Learning*. Massachusetts: Newbury House Publishers.

- Horwitz, E. K.; Horwitz, M. B.; Cope, J. 1986. "Foreign Language Classroom Anxiety". *The Modern Language Journal*, 70, 2, 125–132.
- Keller, K.; Troesch, L. M.; Grob, A. 2013. "Shyness as a risk factor for second language acquisition of immigrant preschoolers". *Journal of Applied Developmental Psychology*, 34, 6, 328–335.
- Koul, R.; Roy, L.; Kaewkuekool, S.; Ploisawaschai, S. 2009. „Multiple goal orientations and foreign language anxiety“. *System*, 37, 4, 676–688.
- MacIntyre, P. D. 2002. "Motivation, anxiety and emotion in second language acquisition". U Peter Robinson (ur.), *Individual Differences and Instructed Language Learning* (str. 45–68). Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- McCroskey, J. C. 1997. "Willingness to Communicate, Communication Apprehension, and Self-Perceived Communication Competence: Conceptualizations and Perspectives". U John A. Daly, James C. McCroskey, Joe Ayres, Tim Hopf, Debbie M. Ayres Sonandre (ur.), *Avoiding communication: Shyness, Reticence, & Communication Apprehension* (str. 75–108). Cresskill, NJ: Hampton Press.
- McCroskey, J. C.; Richmond, V. P. 1982. "Communication apprehension and shyness: Conceptual and operational distinctions". *Central States Speech Journal*, 33, 458–468.
- Mercer, S. 2011. *Towards an Understanding of Language Learner Self-Concept*. Springer Publisher: New York.
- Mihaljević Djigunović, J. 1998. *Uloga afektivnih faktora u učenju stranoga jezika*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Mihaljević Djigunović, J. 2002. *Strah od stranoga jezika*. Zagreb: Naklada Ljevak.
- Nardi, A. 2006. *Der Einfluss außersprachlicher Faktoren auf das Erlernen des Deutschen als Fremdsprache*. Doktorski rad. Zürich: Universität Zürich.
- Nerlicki, K. 2007. "Angstgefühle und deren mögliche Auswirkungen auf das Lernen von Fremdsprachen. Fokus: Studienanfänger/innen in der Germanistik – eine Fallstudie". *Convivium. Germanistisches Jahrbuch Polen*, 1, 227–261.
- Oflaz, A. 2019. "The Effects of Anxiety, Shyness and Language Learning Strategies on Speaking Skills and Academic Achievement". *European Journal of Educational Research*, 8, 4, 999–1011.
- Quetz, J. 2003. "Erwerb von Fremdsprachen im Erwachsenenalter". U Karl Richard Bausch, Herbert Christ, Hans-Jürgen Krümm (ur.), *Handbuch Fremdsprachenunterricht* (str. 464–470) Tübingen – Basel: A. Francke Verlag.
- Riemer, C. 2010. "Motivation". U Wolfgang Hallet, Frank G. Königs (ur.), *Handbuch Fremdsprachendidaktik* (str. 168–172). Seelze – Velber: Kallmeyer – Klett.
- Riemer, C.; Wild, K. 2018. *Individuelle Einflüsse auf den Fremdspracherwerb – Einführung in das Themenfeld*. DOI:10.31816/Dhoch3.2018.82
- Rosenberg, E. 1998. "Levels of Analysis and the Organization of Affect". *Review of General Psychology*, 2, 3, 247–270.
- Tellegen, A. (1985): "Structures of mood and personality and their relevance to assessing anxiety, with an emphasis on self-report". U Hussain Tuma, Jack Maser. (ur.), *Anxiety and the anxiety disorders* (str. 681–706). Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, S.
- Watson, D.; Clark, L. A.; Carey, G. 1988. "Positive and Negative Affectivity and

- Their Relation to Anxiety and Depressive Disorders". *Journal of Abnormal Psychology*, 97, 3, 346–353.
- Weiner, B.1985. "An Attributional Theory of Achievement Motivation and Emotion". *Psychological Review*, 92, 4, 548–573.
- Young, D. J. 1991. "Creating a Low-Anxiety Classroom Environment: What Does Language Anxiety Research Suggest?". *The Modern Language Journal*, 75, 4, 426–439.

Prilozi

Tablice

Tablica 1. Maksimalne vrijednosti FLCAS-a

Tablica 2. Minimalne vrijednosti FLCAS-a

Tablica 3. Prikaz rezultata t-testa za male nezavisne uzorke za varijablu strah na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika u odnosu na spol (NM = 50; NŽ = 77); varijable boravak na njemačkome govornom području (ND = 7; NK = 97) i prethodno učenje njemačkoga jezika (NL = 78; NNL = 26)

Tablica 4. Prikaz rezultata Pearsonova koeficijenta korelacije između straha na nastavi njemačkoga kao stranoga jezika i sramežljivosti na cijelome uzorku (N = 104)

Grafovi

Graf 1. Rezultati FLCAS-a (Razina straha od stranoga jezika)

Graf 2. Rezultati Ljestvice sramežljivosti ('Shyness Scale')

Upitnik

Afektivnost u nastavi njemačkoga kao stranoga jezika

Poštovane studentice i studenti,
u ovome upitniku ispituje se prisutnost straha od upotrebe stranoga jezika te naše osobine poput sramežljivosti, koje mogu pozitivno ili negativno utjecati na razvoj straha od upotrebe stranoga jezika.

Upitnik je anonim i sastoji se od dva dijela za čije rješavanje je potrebno do 10 minuta. Molim vas da na pitanja odgovarate iskreno.

Hvala na sudjelovanju.

Spol

- Muški
 Ženski

Upišite vašu dob (brojkama) _____

Što studirate? _____

Na kojoj ste godini studija? _____

Jeste li i prije trenutno upisanog kolegija iz njemačkoga jezika pohađali satove (kolegije) njemačkoga jezika (u školi, na tečajevima, na fakultetu)?

- Da
 Ne

Ukoliko je odgovor na prethodno pitanje DA: Koliko ste ukupno godina učili njemački jezik (uključujući osnovnu i srednju školu, fakultet i tečajeve) prije upisane godine na kojoj se trenutno nalazite? (upisati brojkom) _____

Jeste li boravili u zemljama njemačkoga govornog područja? Koliko?

- nikad
 manje od mjesec dana
 od mjesec dana do šest mjeseci
 dulje od šest mjeseci

Skala za mjerenje straha od stranoga jezika u razrednoj situaciji (FLCAS) (Horwitz 1983)

Odredite koliko vas dobro opisuju sljedeće tvrdnje. Zaokružite odgovarajući broj prema ovoj legendi:

- 1 = uopće se ne odnosi na mene
 2 = većinom se ne odnosi na mene
 3 = ponekad se odnosi na mene, a ponekad ne
 4 = djelomično se odnosi na mene
 5 = potpuno se odnosi na mene

	1	2	3	4	5	
1. Nikada se ne osjećam potpuno sigurnim u sebe kada govorim na nastavi njemačkoga jezika.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
2. Ne zabrinjavaju me pogreške koje radim na satu njemačkoga jezika.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na men
3. Uhvati me strah kad vidim da će me profesor prozvati.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
4. Uplašim se kad ne razumijem što profesor govori na njemačkome jeziku.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
5. Ne bi me smetalo da imam više sati njemačkoga jezika.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
6. Tijekom sata često razmišljam o stvarima koje nemaju veze s njemačkim jezikom.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
7. Često mislim da drugi u razredu znaju njemački jezik bolje od mene.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
8. Kad imamo ispit (kolokvij) iz njemačkoga jezika, obično sam opušten.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
9. Uhvati me panika kad na satu njemačkoga jezika moram govoriti bez pripreme.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
10. Bojim se posljedica loše ocjene iz njemačkoga jezika.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
11. Ne znam zašto se neki toliko uzrujavaju oko njemačkoga jezika.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene

	1	2	3	4	5	
12. Na satu njemačkoga jezika mogu postati toliko nervozan da zaboravim i ono što znam.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
13. Neugodno mi je javljati se na satu.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
14. Da moram na njemačkome jeziku razgovarati s izvornim govornikom, ne bih bio nervozan.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
15. Uzrujam se kad me profesor ispravi, a ne razumijem u čemu je pogreška.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
16. Čak i kad se dobro priprelim, strah me na satu stranoga jezika.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
17. Često mi se ne ide na sat njemačkoga jezika.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
18. Osjećam se sigurnim u sebe kad govorim na satu stranoga jezika.						
19. Bojim se da moj profesor čeka da pogriješim kako bi me ispravio.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
20. Osjećam kako mi srce lupa kad me na satu profesor treba prozvati.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
21. Kad učim za ispit (kolokvij), što više učim, to sam više zbunjen.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
22. Ne osjećam se prisiljen da se dobro pripremam za sat njemačkoga jezika.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
23. Uvijek mi se čini da drugi govore njemački jezik bolje od mene.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
24. Neugodno mi je govoriti njemački jezik pred drugima u razredu.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
25. Toliko brzo prelazimo gradivo iz stranoga jezika da me strah da ću zaostati.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
26. Na predavanjima njemačkoga jezika nervozniji sam nego na drugim predavanjima.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene
27. Kad govorim na satu stranoga jezika, osjećam se nervozno i zbunjeno.						
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐	potpuno se odnosi na mene

	1	2	3	4	5
28. Prije sata njemačkoga jezika osjećam se opuštenim i sigurnim u sebe.					
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐
					potpuno se odnosi na mene
29. Postanem nervozan kad ne razumijem svaku riječ koju profesor kaže.					
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐
					potpuno se odnosi na mene
30. Obeshrabruje me broj pravila koja treba znati da bi se govorio njemački jezik.					
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐
					potpuno se odnosi na mene
31. Bojim se da će mi se drugi na predavanju smijati kada govorim na njemačkome jeziku.					
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐
					potpuno se odnosi na mene
32. U društvu izvornih govornika vjerojatno bih se osjećao ugodno.					
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐
					potpuno se odnosi na mene
33. Nervozan sam kad me profesor pita, a nisam se spremio					
uopće se ne odnosi na mene	☐	☐	☐	☐	☐
					potpuno se odnosi na mene

Skala sramežljivosti (McCroskey 1977)

	1	2	3	4	5
1. Ja sam sramežljiva osoba.					
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐
					dobro me opisuje
2. Drugi ljudi misle da mnogo govorim.					
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐
					dobro me opisuje
3. Vrlo sam pričljiva osoba.					
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐
					dobro me opisuje
4. Drugi misle da sam sramežljiva osoba.					
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐
					dobro me opisuje
5. Mnogo govorim.					
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐
					dobro me opisuje
6. Sklon sam biti tih u razredu.					
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐
					dobro me opisuje
7. Ne govorim mnogo.					
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐
					dobro me opisuje
8. Govorim više od većine ljudi.					
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐
					dobro me opisuje

	1	2	3	4	5	
9. Tiha sam osoba.						
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐	dobro me opisuje
10. U malim grupama (tri do šest osoba) govorim više od drugih.						
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐	dobro me opisuje
11. Većina ljudi govori više od mene.						
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐	dobro me opisuje
12. Drugi ljudi misle da sam vrlo tiha osoba.						
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐	dobro me opisuje
13. U razredu govorim više od većine drugih.						
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐	dobro me opisuje
14. Većina je ljudi sramežljivija od mene.						
loše me opisuje	☐	☐	☐	☐	☐	dobro me opisuje

FEAR IN TEACHING GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Abstract

Emotions are an inevitable part of every human experience. They are important for our psychophysical well-being and affect skills such as perception, expression, discernment and understanding. When learning a foreign language, there is often a fear of communication, a fear of tests and of negative evaluations, which can ultimately have a negative impact on academic success. The aim of this research is to examine the presence of the fear of using a foreign language among students and to relate it to the correlate of shyness. A total of 104 male and female students taking German as an elective subject at the University of Zadar participated in the research. The results showed that most students have a medium level of fear of using a foreign language, while female students have a higher level of fear of using a foreign language. The t-test showed that there is a statistically significant difference in the fear of German language classes in relation to gender. However, it was not possible to confirm a statistically significant association of fear with residence in a German-speaking area or the previous learning of the German language. Pearson's correlation coefficient also did not show a statistically significant relationship between the fear of learning German as a foreign language and shyness.

Key words: affectivity, teaching German as a foreign language, fear in class, shyness